

HÅLLBARHETS-
REDOVISNING
2020

VD har ordet.....3

Om företaget.....4
Great stories - Samverkan.....7

Hållbarhetsstyrning.....8
Risker och möjligheter.....10

Miljö.....11
Great stories - Vatten i fokus.....14
Great stories - CEEQUAL.....15

Arbetsmiljö.....16
Great stories - Utbildning.....17
Great stories - Säkerhetsarbetet.....18

Omgivningspåverkan.....19

Om rapporten.....21

” Vi använder drivmedel som är fossilfria, återanvänder material inom projekten och minimera användning av plast. ”

Patrick Marelus
VD

Det arbete vi utför har en stor påverkan på flera områden inom hållbarhet och vi har därför möjlighet till att påverka i positiv riktning.

Vi arbetar med kontinuerlig riskbedömning av vår verksamhet och utarbetar målprogram med handlingsplaner och åtgärder för de delar vi kan påverka i utbyggnaden av samhällets infrastruktur. Sedan 2019 har vi varit ISO 9001, 14001 och 45001 certifierade som är stommen i vårt hållbarhetsarbete.

Vi använder drivmedel som är fossilfria, återanvänder material inom projekten och minimerar användning av plast. I 2020, uppnådde vårt hållbarhetsarbete CEEQUAL Excellent för Arbetstunneln Veddesta.

Vi arbetar med rättvisefrågor genom nolltolerans mot diskriminering och strävar efter en jämställd arbetsplats. I 2020 var 11% av våra tjänstemän kvinnor och 30% av våra anställda hade utländsk bakgrund. Det var en ökning med 50% från året innan.

Vi strävar efter en trygg och hälsosam arbetsmiljö där personlig utveckling ligger i fokus. Medarbetarsamtal sker bland annat årligen för att uppmuntra personlig utveckling.

Vi har ett ansvar att samspela mellan de tre aspekterna och vårt hållbarhetsarbete fortsätter för att skapa ett positivt avtryck på vår omgivning mot en gemensam framtid.

Patrick Marelus
VD

OM FÖRETAGET

metrostav
Moderbolag

SUBTERRA
Subterra a.s.

SUBTERRA
SBT Sverige AB

SBT Sverige AB skapades 2014 då tjeckiska Subterra a.s. etablerade en verksamhet i Sverige. Vi utgår från vårt kontor i Solna och täcker hela Sverige.

Verksamheten är fokuserad på allt undermarksbyggande, men kärnkompetensen ligger i tunnelbyggande genom konventionell borrhning och sprängning. Vi har utfört och genomfört projekt på E4 Förbifart Stockholm och har fler kontrakt för utbyggnaden av Nya tunnelbanan i Stockholm.

SBT Sverige AB omsatte cirka 889 miljoner SEK år 2020 och har cirka 181 anställda. För 2021 beräknas omsättning bli cirka 1,3 miljarder SEK.

Vi är i grunden en svensk organisation med stöttning av slovakisk och tjeckisk personal när vi som nu har stor orderstock.

Subterra a.s. är ett bygg- och anläggningsföretag som sedan 2004 ingår i Metrostav koncernen.

Den geografiska hemmamarknaden är Tjeckien men företaget verkar även på den internationella marknaden, främst i centrala Europa.

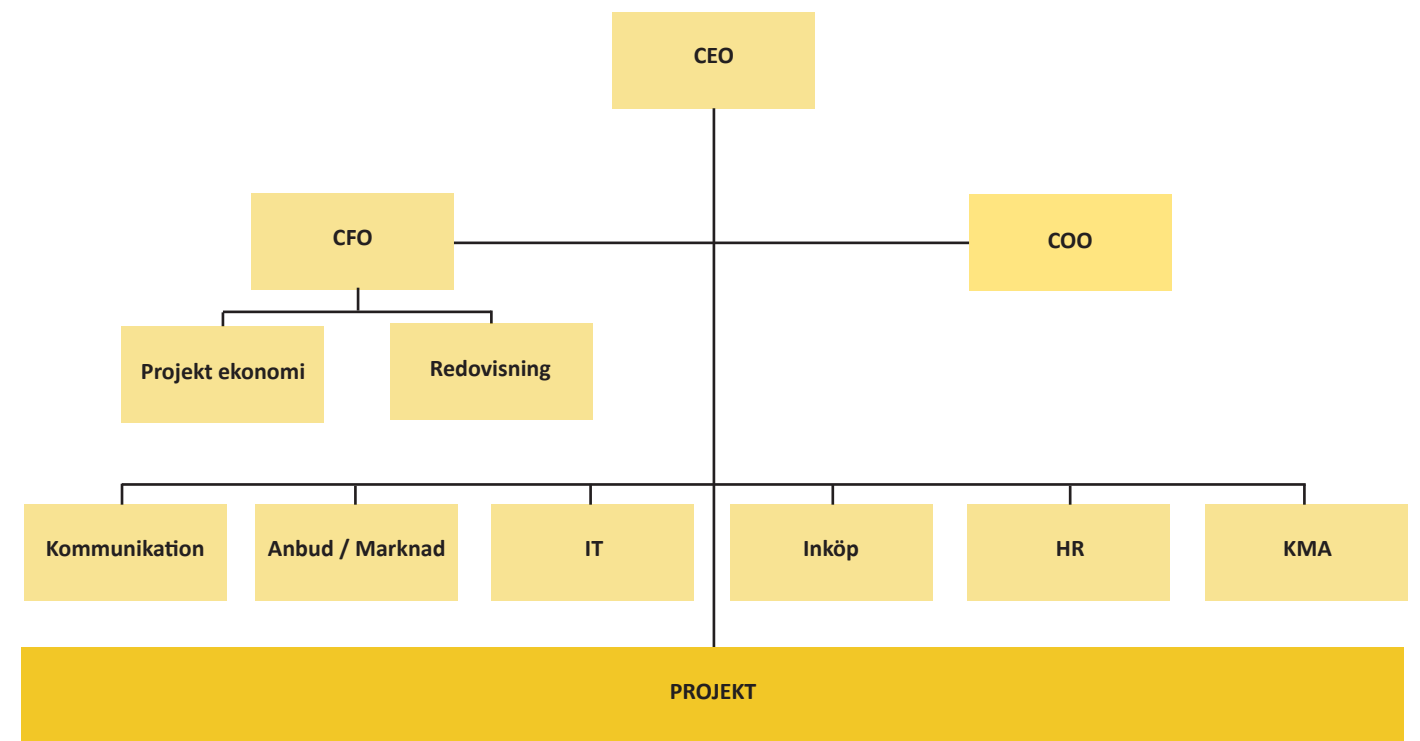
SNABBFAKTA OM SBT SVERIGE AB

	2020	2019	2018
Totalt antal anställda	181	140	81*
Antal tjänstemän	114	84	-
varav kvinnor	13	8	6
varav män	101	76	75
Antal yrkesarbetare	67	56	-
varav kvinnor	1	1	-
varav män	66	55	-
Omsättning ca	889 MSEK	742 MSEK	677 MSEK

181
anställda 2020

Strax under
889 MSEK
i omsättning 2020

* Ingen uppdelning mellan tjänstemän och yrkesarbetare var gjord.

STYRELSEMEDLEMMAR

Patrick Marelus - CEO / Styrelseledamot
Ondrej Fuchs - Ordförande / Styrelseledamot
Miroslav Novak - Styrelseledamot

Miroslav Zbanik - Styrelseledamot
Pavel Zykan - Styrelseledamot
Magnus Gunnarsson - Styrelseledamot

Våra projekt 2020

ARBETSTUNNEL VEDDESTA

Beställaren:
Region Stockholm
Tunnellängd:
265 m
Bergmassa:
32 800 tfm³
Kontraktssumma:
46 miljoner SEK

JÄRFÄLLATUNNELN

Beställaren:
Region Stockholm
Tunnellängd:
8,7km
Bergmassa:
770 000 tfm³
Kontraktssumma:
1,9 miljarder SEK

ARBETSTUNNEL HAGASTADEN

Beställaren:
Region Stockholm
Tunnellängd:
600 m
Bergmassa:
41 370 tfm³
Kontraktssumma:
119 miljoner SEK

ARBETSTUNNEL SUNDSTABACKEN

Beställaren:
Region Stockholm
Tunnellängd:
530 m
Bergmassa:
32 585 tfm³
Kontraktssumma:
170 miljoner SEK

BERGTUNNLAR SKÄRHOLMEN

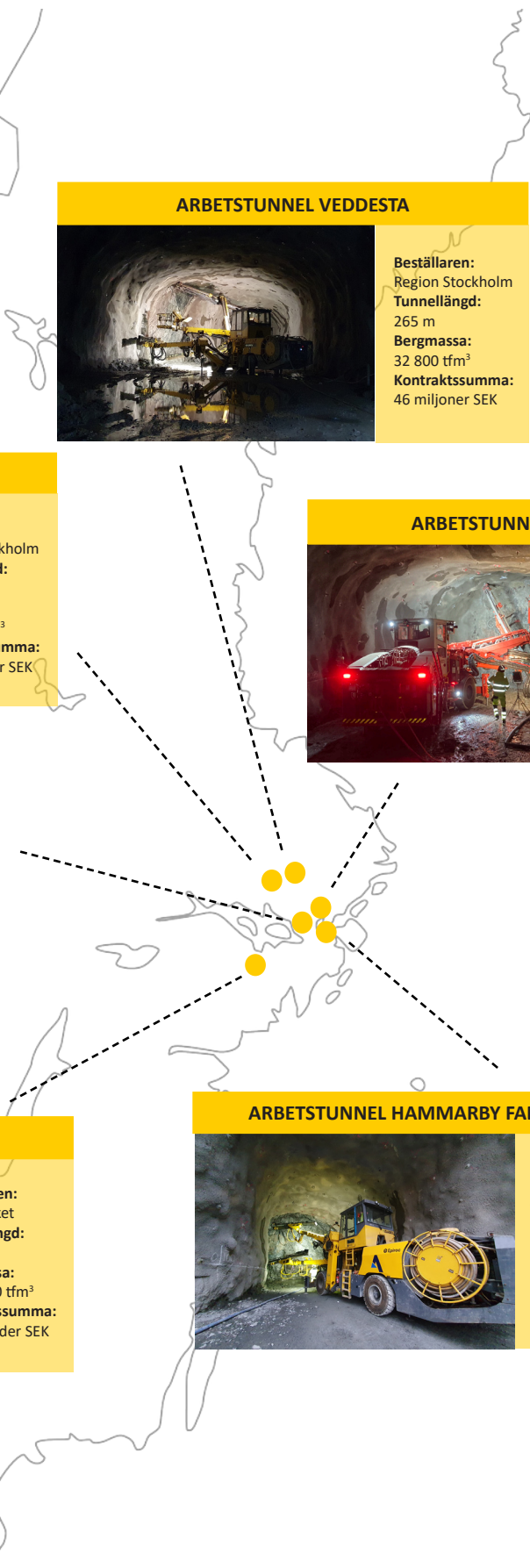

Beställaren:
Trafikverket
Tunnellängd:
13,5km
Bergmassa:
1 580 000 tfm³
Kontraktssumma:
1,8 miljarder SEK

ARBETSTUNNEL HAMMARBY FABRIKSVÄG

Beställaren:
Region Stockholm
Tunnellängd:
600 m
Bergmassa:
37 000 tfm³
Kontraktssumma:
1,8 miljarder SEK

Great Stories - SAMVERKAN

Samverkansdeklaration
för vårt gemensamma projekt 4713, Järfällatunneln

Vår vision är att tillsammans skapa förutsättningar för ömsesidiga fördelar och ökat värde. Vi arbetar tillsammans för en hög produktivitet och ett gott dialogklimat. Med den här samverkansdeklarationen etablerar vi ett förhållningsätt för vårt arbete. Här beskrivs hur vi förhåller oss till varandra för en god samverkan. Innehållet ska inspirera till reflektion och samtal om hur vi samverkar. Det är också en grund för kontinuerlig utvärdering. Detta dokument har tagits fram av samverkansgruppen utifrån en workshop 2020-08-18.

GERT betyder för oss

God kommunikation

Vi visar vilja till gemensam problemlösning. Vi tar oss tid att lära känna varandra för att bygga tillit. Vi har närvaro och närhet genom samlokalisering. Vi skapar trivsel med bra tonläge och har roligt tillsammans. Vi värdesätter informell kommunikation. Vi lyfter varandra.

Engagemang

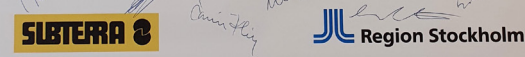
Vi är lojala och har projektets bästa i fokus. Vi har ett praktiskt fokus på vad vi vill åstadkomma. Vi arbetar systematiskt med tydlighet, ordning och reda. Vi håller vad vi lovar. Vi strävar efter att göra rätt från början. Vi tar ansvar om något går fel och lär oss sedan tillsammans av det. Vi är flexibla vid oförutsedda händelser.

Respekt

Vi respekterar varandras roller, värderingar, kompetens, erfarenhet och arbetsuppgifter. Vi respekterar projektets tider och skivlärskrav. Vi visar respekt för olika typer av möten med tanke på förberedelser, deltagare och efterarbete.

Tillit

Vi har ett öppet samtalsklimat där vi vågar säga vad vi tycker och vi erkänner våra brister. Vi förmedlar information som påverkar kollegers arbete.

” Samverkan - en förutsättning för ett lyckat projekt och nöjda kunder. ”

- Det har funnits en grundtillit, öppen och kreativ dialog sedan projektstart. Projektets samverkan har präglats av kreativ dialog och ett kontinuerligt förbättringsarbete, säger Anna Sandahl, ombud för Projekt Söderort Arbetstunnel Sundstabacken.

Samtliga av våra projekt är samverkansprojekt, vilket betyder att en god samverkan inom projektet och med beställaren är en förutsättning för ett framgångsrikt projekt. Enda sättet att driva ett projekt är att driva det tillsammans med beställaren mot gemensamma mål. Vi behöver ha ett gemensamt synsätt och en ömsesidig spelplan.

Samverkansluncher har hållits i samtliga av våra projekt för Region Stockholm - Förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT) och är ett tillfälle för Subterras projektteam och FUT att umgås och mingla med sina projektkollegor.

HÅLLBARHETSSTYRNING

Under 2019 genomfördes ett flertal aktiviteter för att identifiera våra strategiska hållbarhetsaspekter som vi under 2020 har arbetat vidare med.

Aktiviteterna som genomfördes var SWOT- analys, omvärlds- och intressentanalys samt analys av Agenda 2030 FN:s globala hållbarhetsmål.

Arbetet resulterade i identifiering av relevanta hållbarhetsområden för Subterra och förutom ekonomi

och affärsetik, identifierade vi fem av de 17 FN:s globala hållbarhetsmål.

Utifrån de utvalda hållbarhetsområdena identifierades väsentliga hållbarhetsaspekter, se illustrationen nedan.

Det långsiktiga arbetet med hållbarhetsaspekterna har tydliggjorts i vår treårsplan som integrerats i verksamhetsstyrningen.

VÅRA UTVALDA OMRÅDEN	VÄSENTLIGA HÅLLBARHETSASPEKTER
Ekonomi och affärsetik 	<ul style="list-style-type: none"> Kontroll över utvecklingen av ekonomiskt resultat. Kännedom om och efterlevnad av lagstiftning. Affärsetik och antikorrupktion.
Arbetsförhållanden 	<ul style="list-style-type: none"> Främjande av fysisk och psykisk hälsa på arbetsplatsen och förebyggande av skador till följd av arbetsmiljön. Antidiskriminering, jämställdhet och föreningsfrihet. Kompetensutveckling och personlig utveckling i arbetet.
Produkt och samhällsansvar 	<ul style="list-style-type: none"> Informationssäkerhet, datasäkerhet och hantering av koncernens tillgångar. Leverantörskontroll gällande miljö, arbetsmiljö samt mänskliga rättigheter vid inköp av varor och tjänster. Uppföljning och åtgärder för att öka kundnöjdhet.
Miljö 	<ul style="list-style-type: none"> Energieffektivitet och användning av förnyelsebar energi. Hållbara val och hållbar användning av material. Effektiv resursanvändning. Minska klimatpåverkan från arbetsmaskiner och transporter.

Illustration: Subterras identifierade hållbarhetsaspekter.

Värdegrund

Subterras hållbarhetsstyrning tar avstamp i vår värdegrund och i vår uppförandekod som ska genomgå alla vi gör. Våra värdeord är:

- ✓ Engagemang
- ✓ Samhällsutveckling
- ✓ Professionella
- ✓ Respekt
- ✓ Integritet
- ✓ Tillit

Dessa bildar tillsammans **ESPRIT**, från franska "esprit de corps" som betyder laganda vilket beskriver hur vi vill arbeta inom företaget.

"Inga lagöverträdelser under 2020 (ekonomi, miljö och arbetsmiljö)"

Verksamhetssystem

Sedan 2019 har Subterra varit certifierade enligt ISO 9001, 14001 och 45001. Vårt verksamhetssystem är stommen i vårt hållbarhetsarbete och sätter grundramarna för hur vi ska arbeta i våra projekt. Vi arbetar aktivt med att utveckla och förbättra vårt hållbarhetsarbete och detta sker bland annat ute i våra projekt.

Flera av våra projekt är CEEQUAL-certifierade vilket är ett hållbarhetscertifieringssystem inom mark, anläggning och infrastruktur.

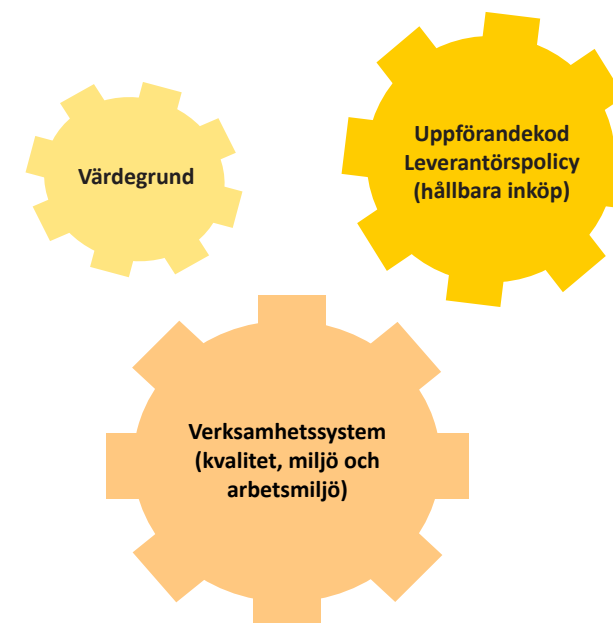
Hållbara inköp

Subterra gör inga undantag när det gäller arbets-säkerhet, respekt för mänskliga rättigheter* och omtanke för miljön. Dessa krav tydliggörs i vår intern-policy och leverantörspolicy som våra interna och externa intressenter förbinder sig att efterleva.

Subterra arbetar aktivt med hela organisationen för att öka medvetenhet i social hållbarhet. Det betyder att alla nyanställda får information om företagets syn och respekt för mänskliga rättigheter och icke diskriminering, att inga risker (vare sig kalkylerade eller annat) får tas i utförande av arbete.

När det kommer till risk för korrupktion i verksamheten har vi identifierat att den största risken infinner sig om interna inköpsprocesser och rutiner inte efterlevs eller kringgår företagets policies. Vid direktinköp ökar risken

* Omfattandes men inte begränsade av FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, ILOs konventioner, FN:s barnkonvention, FN:s deklaration om antikorrupktion, lagstiftning i ursprungsland och svensk lag.

för påverkan från leverantörer eller andra intressenter. I de situationerna kan det uppkomma risk för otillbörlig påverkan och korrupktion. Vid misstanke om korrupktion ska Subterras ledning omedelbart utreda identifierad situation och vidta korrigerande och preventiva åtgärder för att reducera risk för korrupktion.

Under 2020 har vi utvecklat, kommunicerat och infört nya rutiner och processer, så som leverantörspolicy, inköspolicy, attestrutin och avtalsmallar. Under 2021 kommer vi fortsätta med integrerings- och kommunikationsarbetet genom att utbilda våra tjänstemän om Subterras inköpsprocesser och policies.

På central nivå utförs leverantörsbedömningar av leverantörer utifrån ett flertal hållbarhetskrav (miljö-, social- och ekonomiska krav). På ett antal utvalda produkter/material har vi som mål att genomföra fysisk revision för att säkerställa efterlevnad av kontraktuella åtaganden. Genom vår riskbedömning av produkter har vi identifierat potentiell risk för korrupktion i leverantörsledet för vissa av produkterna som har tillverkning i länder som bedöms vara risk-länder. Vår bedömning är att risken ökar ju längre ner i leverantörsledet vi kommer. Vi ställer tydliga krav mot korrupktion i vår leverantörspolicy som våra leverantörer åtar sig att efterleva och även dessa krav ska ställas vidare i leverantörsledet. Vi har kontinuerlig dialog med våra leverantörer och genomför leverantörs-revisioner.

Under 2020 har inga revisioner jämförts på leverantörer pga. av den rådande pandemin men revisioner planeras att påbörjas under Q3 2021.

Risker och riskhantering

Här beskriver vi de hållbarhetsrisker som vi identifierat i vårt strategiska arbete som genomfördes 2019 och som lade grunden för vårt hållbarhetsarbete.

Nedan listas Subterras identifierade hållbarhetsrisker:

RISK	RISKBESKRIVNING	SUBTERRAS HANTERING
Korruption	Den största risken infinner sig om interna inköpsprocesser och rutiner inte efterlevs eller kringgår företagets policy. Vid direkt-inköp ökar risken för påverkan från leverantörer eller andra intressenter. Potentiell risk för korruption kan finnas leverantörskedjan i vissa av våra produkter.	Subterra har policyer och rutiner som tydliggör för hur inköp ska genomföras. För mer information, se Hållbara inköp på sida 9.
Diskriminering	Medarbetare riskerar att utsättas för diskriminerande eller kränkande särbehandling.	Vi arbetar på olika sätt med jämlikhet, bl a ska vi följa koncernens etiska riktlinjer där jämställdhet ingår som en punkt. För mer information, se Arbetsmiljö på sida 16.
Säkerhet och hälsa	Risk för arbetsplatsolyckor på våra arbetsplatser samt förhöjd risk för skador pga tungt fysiskt och repetitivt arbete.	Vi arbetar systematiskt med arbetsmiljö vilket bland annat innebär att vi kontinuerligt arbetar med riskbedömning, arbetsberedningar, utbildning och skyddsronder. För mer information, se Arbetsmiljö på sida 16.
Utsläpp till luft	Utsläpp av koldioxid vid transporter, produktion, energianvändning och tjänsteresor ger upphov till en negativ påverkan på klimatet.	Vi styr arbetet med detta i vårt miljöledningsarbete och har mål och arbetssätt för att minska utsläpp från egna och inhyrda maskiner, under entreprenörers maskiner och från vår energiförbrukning. För mer information, se Miljö på sida 11.
Säkerhet och hälsa tredje man	Risk för negativ påverkan på tredje man från våra arbeten. Främst är det risker gällande buller och störningar.	Vi genomför bullermätningar och planerar arbetet för att minimera påverkan på grannar. För mer information, se Omgivningspåvekan på sida 19.
Mänskliga rättigheter och etik	Risk för kränkning av mänskliga rättigheter i samband med leverantörers eller underleverantörers utförande av arbete, alternativt i anslutning till inköp av varor och material.	Vår leverantörspolicy som leverantörer förbinder sig att följa detta. För mer information, se Hållbarhetsstyrning på sida 9.

MILJÖ

Hållbar utveckling är ett prioriterat område för Subterra och vi arbetar kontinuerligt för att öka vår positiva miljöpåverkan.

Subterra är certifierade i enlighet med ISO 14001:2015 och bedriver i linje med detta ett systematiskt miljöledningsarbete. Subterras miljöorganisation är uppbyggd av en KMA-chef på central nivå och miljö- eller KMA-samordnare på projektnivå. KMA-chefen utvecklar rutiner och dokument för miljöstyrning i verksamhetssystemets processer och stöttar och samordnar projektens miljöarbete. Miljö- eller KMA-samordnaren i projektet stödjer projektchef i miljöfrågor och säkerställer att vi efterlever lagkrav och beställarens miljökrav.

Miljöpåverkan

Vi har identifierat vår miljöpåverkan och prioriterade miljöaspekter som följande:

- ✓ användning av fossila drivmedel
- ✓ användning av plast
- ✓ användning och transport av grusmaterial
- ✓ användning av kemiska produkter och elförbrukning

Utifrån Subterras miljöpolicy och miljöaspekter har företagsövergripande miljömål med handlingsplaner tagits fram för 2020-2022. Dessa utgör miniminivån för projektspecifika mål. Utöver detta kompletteras projekten med krav och förutsättningar från övriga intressenter i det aktuella projektet gällande exempelvis utsläpp, buller, vatten och avfall. Det projektspecifika hållbarhetsarbetet tydliggörs i projektets hållbarhetsplan eller miljöplan vilket är ett av de övergripande styrdokumentet för projektets miljöarbete.

Miljörisk

Alla projekt föregås av riskbedömningar avseende vår miljöpåverkan. Miljöriskbedömningen följs upp halvårsvis och vid förändringar. Miljöronder görs löpande och miljötillbud och olyckor rapporteras sedan 2020 i vårt rapporteringssystem BuildSafe. Rutiner finns för hur situationer som miljöolycka, brand och kemikalieutsläpp ska hanteras.

CEEQUAL

I flera av våra projekt har kunden valt att projektet ska hållbarhetscertifieras enligt CEEQUAL. CEEQUAL är ett certifieringssystem som används för att bedöma och utvärdera hållbarhetsarbetet och systemet syftar till att öka projektets hållbarhetsprestanda. Vi ser en stor vinst med att arbeta med CEEQUAL då det utmanar och hjälper oss att förbättra vårt hållbarhetsarbete. Arbetstunneln i Veddesta uppnådde vi CEEQUAL Excellent i 2020 (se illustration nedan). För att vi som entreprenör ska kunna leverera hög hållbarhetsprestanda har vi nu fyra certifierade CEEQUAL-assessors.

Blue line to Barkarby Access Tunnel Veddesta Sustainability Performance Assessment Whole Team Award

Sustainability Performance Rating: Excellent (81.9%)

Assessed using CEEQUAL Version 5 for Projects, 2012

Achieved by:

Client Administration for Extended Metro, Region Stockholm
Designers Tyréns, Ramboll, White Arkitekter
Constructor SBT Sverige AB

Assessor Elin Hedlén, Tyréns
Verifier Ric Collinson, Atkins
Date December 2020

On behalf of
BRE Global Ltd

Illustration: CEEQUAL Excellence Arbetstunnel Veddesta

Resurshanteringsplan

För varje projekt tar vi fram en resurshanteringsplan med olika aktiviteter för att minska vår klimatpåverkan och resursanvändning. Åtgärder som genomförs för att öka vårt cirkulära materialflöde är bland annat att återanvända material som bergmassor inom och mellan projekt, minska antalet transporter genom att optimera planeringen och minska transportsträcka genom att välja leverantörer i närområdet.

Förnybar energi

I vår verksamhet används el till bodeltableringar och verkstäder på projekten samt för drift av tunnelfläktar. För 2020 var samtliga av våra elavtal på förnybar energi (vatten och vind), förutom på huvudkontoret där elen

ingår i hyran. För att möjliggöra månadsuppföljning av elförbrukningen på tunnelfläktar kommer vi under 2021 installera mätare.

Vi har mål på att drivmedel för egna och inhyrda arbetsmaskiner på arbetsplatser och inom företaget ska utgöras av en hög grad biodrivmedel eller på annat sätt drivas fossilfritt.

Från 2019 har vi inte bara gått från två projekt till sex aktiva projekt, vi har även lyckats öka vår användning av biodrivmedel med 27% och Biodrivmedel utgör nu 99 % av den totala bränsleförbrukning (se tabell A nedan). Maskiner i projekten använder EcoPar Bio och till tjänstebilar används HVO100, diesel eller bensin. Där det är möjligt drivs tunnelsemaskiner av el vid arbete under jord. Vi arbetar även aktivt för att våra UE ska använda sig av EcoPar Bio och vi möjliggör för dem att tanka från vår tank. I dagsläget är det ett antal UE som har gått över till EcoPar Bio.

EcoPar Bio är ett ultrarent drivmedel som är 100% förnyelsebart/fossilfritt. Det är tillverkat av animaliskt och vegetabiliskt fett (fritt från palmolja och PFAD). Drivmedlet, som är en syntetisk paraffinolja, fungerar i dieselmotorer och brännare. EcoPar Bio är ett drivmedel av HVO-typ.

Produktgrupp	Volym (L) 2020	Andel 2020	Volym(L) 2019	Andel 2019
EcoPar Bio	1 170 369	98,81%	1 098 881	71,32%
HVO100	1 908	0,16%	0	0,00%
Diesel	10 455	0,88%	440 408	28,58%
Bensin	1 764	0,15%	1 486	0,10%
TOTALT	1 184 497	100,00%	1 540 775	100,00%

Tabell A. Bränsleförbrukning i antal liter samt andel i procent per produktgrupp.

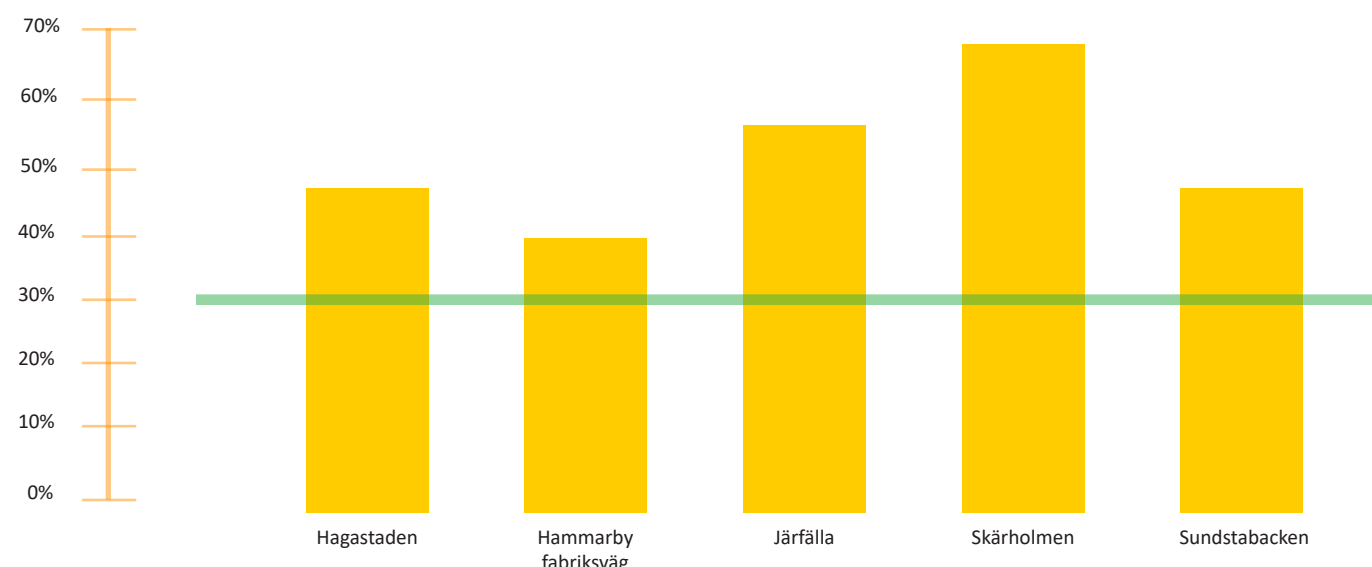

Diagram 1. Den gröna linjen visar målet för 2020 om att minst 30% av de kemikalier som vi använder i projekten ska minst ha klassning A enligt Chemsoft eller finnas med i BASTA-databasen. I alla projekt uppfylls målet med god marginal.

Material

För att minska fordonstransporterna eftersträvar vi att krossa material som vi själva behöver i projektet på plats, av berg som vi själva spränger ut. Utvärdering av möjligheter att krossa material på plats utförs och dokumenteras för varje projekt. I dagsläget görs detta endast på projekt Bergtunnlar Skärholmen där ca 40-50 000 ton krossades på plats under 2020. Anledningen till att detta inte görs på fler projekt är platsbrist eller att beställaren har beslutat var materialet ska krossas.

Kemikalier

Subterra arbetar med att styra valen av kemikalier till att använda mer miljövänliga produkter, i enlighet med produktvalsprincipen. Kraven ska arbetas in redan vid inköp och samverkan finns mellan inköp-, maskin- samt miljöfunktion på projekten. För 2020 utgjordes mellan 42-66% av alla kemikalier i projekten av produkter med minst klassning A enligt Chemsoft eller fanns med i BASTA-databasen (se diagram 1 ovan).

Klassning A innebär att kemikalien har den bästa klassningen för användning enligt Trafikverkets granskningsfunktion för kemikalier och produkter.

” För 2020 utgjordes mellan 42-66% av alla kemikalier i projekten av produkter med minst klassning A ”

I varje projekt ska vi undersöka om det är möjligt att materialåtervinna plast, annars ska den energiåtervinnas. Under 2020 sorterades plast inte ut i den grad vi skulle vilja, därför kommer vi under 2021 att säkerställa att det finns utsortering för plast i alla projekt där utrymme finns. Vi försöker även minska uppkomsten av plastavfall genom att ställa krav på leverantörer på att se över mängden plastemballage.

Åsa Nilsson

Miljö- och Hållbarhetssamordnare Arbetstunnel Hagastaden

När man tittar på tunnelarbetets miljöpåverkan, är vattenhanteringen en av de viktigaste miljöfrågorna.

I första hand handlar det om att förhindra inläckage av vatten in i tunneln. Detta görs genom att täta sprickor i berget kring den blivande tunneln genom förinjektering innan berget sprängs ut. Vi behöver sedan omhändertaga och rena process- och inläckagevatten i projektets reningsanläggning. Vattnet pumpas och leds genom ett system av sedimenteringsbassänger för avskiljning av slam och PH-justering, innan det kan släppas ut på Stockholms Vattens spillvattennät. För att ha koll på vattenmängderna och vattenkvaliteten utförs inläckagemätningar och vattenprover varje vecka. Mätningarna och proverna sammanställs, kontrolleras mot gällande gränsvärden och rapporteras till beställaren.

Det räcker inte med att kontrollera en gång i veckan. För att anläggningen skall fungera så bra som möjligt finns rutiner för hantering av pumparna, kontroll av bassängerna och löpande utvärdering av mätvärden. Även grundvattennivåerna inom projektets etablering kontrolleras veckovis och rapporteras så att eventuella förändringar kan upptäckas tidigt och kan hanteras.

Subterra har ett systematiskt arbetssätt för att följa upp projektets miljöaspekter enligt ett kontrollprogram och ett nära samarbete med beställaren. Varje månad stämmer vi av projektets olika miljöaspekter med beställaren i ett miljömöte. Vid behov tas miljöfrågor upp i projektets övriga möten. Beställaren deltar också i projektets miljöronder.

”Lika viktigt som kommunikationen med beställaren är kommunikationen inom projektet, med produktion, verkstan och inköp.”

Lika viktigt som kommunikationen med beställare är kommunikation inom projektet, med produktion, verkstan och inköp. Alla är med och påverkar miljöarbetet i projektet. Parallellt med det dagliga arbetet tittar vi på hur goda arbetssätt kan förbättra Subterras långsiktiga hållbarhetsarbete så att vi kan leda ännu bättre hållbarhetsprestanda i nästa projekt.

Åsa Nilsson

Miljö- och Hållbarhetssamordnare Arbetstunnel Hagastaden

CEEQUAL är ett evidensbaserat system för hållbarhetsbedömning, klassificering och utmärkelser för bland annat anläggnings- och infrastrukturprojekt som flera av våra beställare valt att använda för sina projekt.

Hans Torstensson

Produktionschef Arbetstunnel Veddesta

Under 2019 startade Arbetstunnel Veddesta, i gång. Det var första gången för oss att arbeta med CEEQUAL och vi var ärligt talat lite oroliga för hur arbetet skulle gå.

Slutresultatet blev CEEQUAL Excellent 81,9% vilket var över förväntan men det krävdes stort engagemang och samverkan både inom projektet och med beställaren för att uppnå resultatet. För att ta sig an arbetet med CEEQUAL så bildades en arbetsgrupp som utgjordes av en intern sakkunnig inom CEEQUAL - Subterras KMA chef, projektets tidplanerare och produktionschefen.

Det var svårt att komma i gång men med rätt vägledning från beställarens kontaktperson så lyckades vi identifiera ett bra arbetssätt. Vi förstod ganska snabbt att det här inte är något nytt arbetssätt utan bara ett nytt format för att redovisa vårt arbete.

Vi har alltid lagt stor vikt vid resursoptimering utifrån bland annat den ekonomiska aspekten. Korta leveranser innebär ofta mindre fraktkostnad. Arbetet med CEEQUAL resulterade i att vi fick en gemensam syn i projektet och företaget i stort att ekonomi och miljö inte motsätter varandra.

Arbetet började med att identifiera vad vi hade för påverkansmöjligheter utifrån kontraktet. Vi tog fram en resurshanteringsplan med åtgärdsförslag. För att minska koldioxidutsläppen genomfördes många åtgärder som bland annat:

- ✓ Använda 100% EcoPar bio, fossilfritt bränsle för fordonsflottan.
- ✓ Använda sig av 100% förnyelsebar el.
- ✓ Förändrat recept för injekteringsbruk.
- ✓ Val av leverantör av exempelvis betong, grus, trä och asfalt utifrån avstånd till projektplatsen.
- ✓ Vi lyckades minska klimatpåverkan med ca 200 ton koldioxidekvivalenter och bespara projektet mycket pengar.

Jag är extra nöjd med alla de aktiviteter vi lyckades genomföra tillsammans med våra intressenter. Bland annat hade vi samtal med UE gällande cirkulär hantering av bergmassor, vilket resulterade i att de kunde ta emot dessa och använda som fyllnadsmassor till industrimark. På så sätt kunde man återanvända materialet och 0% gick till deponi. Vi hade även sittningar med leverantörer av sprutbetong för att diskutera receptet för injektering vilket genererade i att mindre cement behövde användas. På så sätt minskade det vår klimatpåverkan.

Vi arbetade i de banor vi alltid gjort med resursoptimering men vi lade in en extra växel. Vi valde att låta avlastningar ske nattetid för att minimera utsläpp på grund av dagtidstrafikstockning som är vanliga i området. Vi byggde en vattenreningsanläggning av återvunnet material och använde överblivet material inom projekten.

Men visst fanns det utmaningar. Främst tidsbrist och att vi stötte på dåligt berg som påverkar våra förutsättningar negativt. Men tack vare en god förståelse i projektet för vårt hållbarhetsarbete och bra samverkan lyckades vi uppnå ett resultat över förväntan. Vi satsade på godkänt på 60%. Hans ser positivt på resultatet och anser att det kommer bli lättare att arbeta med CEEQUAL i framtiden.

Vi har skapat en god förutsättning för nya entreprenader och en gemensam förståelse att vårt arbete och arbetssätt som har en positiv miljöpåverkan.

Hans Torstensson

Produktionschef Arbetstunnel Veddesta

ARBETSMILJÖ

Subterra är certifierade i enlighet med ISO 45001:2018 och bedriver i linje med vårt systematiska arbetsmiljöarbete.

Subterras arbetsmiljöorganisation är uppbyggd med en KMA-chef på central nivå som arbetar med det systematiska arbetsmiljöarbetet. I samtliga projekt finns en tillförordnad BAS-U som stöts av KMA- eller arbetsmiljöhandläggaren.

Arbetsmiljömål

De viktigaste arbetsmiljöaspekterna på företagsnivå har identifierats med utgångspunkt ur projektens riskanalyser. Följande arbetsmiljöaspekter har valts ut för detaljerad måluppföljning:

- ✓ arbete med entreprenadmaskiner
- ✓ belastningsergonomi
- ✓ brand
- ✓ otydlig gräns mellan arbete och fritid

Utifrån detta har företagsövergripande arbetsmiljömål med handlingsplaner tagits fram för 2020-2022. Dessa utgör miniminivån för projektspecifika mål. Utöver detta kompletteras projekten med krav och förutsättningar från övriga intressenter i det aktuella projektet. Det projektspecifika arbetsmiljöarbetet tydliggörs i projektets arbetsmiljöplan vilket är det övergripande styrdokumentet för projektets arbetsmiljöarbete.

Covid-19

Till följd av Coronapandemin som startade i 2020 har Subterra anpassat verksamheten för att följa gällande rekommendationer och krav, till exempel har möten övergått till att vara digitala. Det har förekommit kluster-smitta i projekt i perioder och vi har följt upp samtliga som blivit smittade och smittspårning har utförts.

Skyddskommitté

Under 2020 genomfördes skyddskommittémöten på projektnivå. Men skyddskommittémötena kommer från och med 2021 genomföras på kvartalsvis på central nivå.

Risker

Risker identifieras och hanteras genom riskanalyser, skyddsronder, rapporterade incidenter samt hälsoundersökningar. Riskanalysen uppdateras kvartalsvis eller oftare vid behov. Om en medarbetare identifierar arbetsrelaterade faror har Subterra ett digitalt system för rapportering, där uppföljning och åtgärder vidtas vid behov. Alla medarbetare kan avbryta arbetet om det föreligger risk för olycka. Repressalier för rapportering av risker och faror förekommer inte, tvärtom så uppmuntras rapportering. Skyddsronder utförs löpande och riskobservationer, tillbud och olyckor rapporteras sedan 2020 i BuildSafe. Nödlägesrutiner finns framtagna centralt och anpassas till projekten för hur situationer som olycka, brand, hot eller våld ska hanteras.

Alla projekt tar fram riskbedömningar med avseende på arbetsmiljö. Riskarbetet i projekt sker på följande tre nivåer:

- 1 behandlar stora, projektövergripande risker och revideras minst två gånger per år.
- 2 behandlar aktivitetsbaserade risker och behandlas i samband med riskinventeringsmöten som hålls var 10:e vecka.
- 3 motsvarar risker för specifika arbetsmoment och hanteras vanligen genom att en arbetsberedning eller riskanalys upprättas för det enskilda momentet.

Huruvida dessa ska upprättas bestäms resultat av arbetet i nivå ett eller två.

Subterra har som övergripande mål att i verksamheten arbeta för säkra arbetsplatser genom information och utbildning och engagera samtliga medarbetare. En säker arbetsplats bygger på både planering och samordning, utbildning och kompetens, struktur, ordning och logistik samt på användande av personlig utrustning. All personal delges gällande arbetsmiljörutiner, nödlägesberedskap samt rutiner för avvikelserapportering på projekten.

Incidenter

Subterra arbetar aktivt med att minska antalet incidenter genom att uppmuntra personal att skicka in riskobservationer. Att arbete mycket med riskobservationer ger färre incidenter då vi kan ingripa innan risken renderar i en incident. Övriga förebyggande arbete är utbildningsinsatser av operatörer, regelbunden service och underhåll av maskiner som dokumenteras och att få i gång rutiner med daglig tillsyn av maskiner. Under 2019 hade vi två pågående projekt och under andra halvan av det året skedde 21 olyckor. För 2020, som är det första året vi har data för, hade vi sex pågående projekt med totalt 22 olyckor. Detta innebär att antalet olyckor per projekt minskade för 2020 jämfört med 2019 (se tabell B nedan).

	Antal 2020
Olyckor	22
Tillbud	30
Riskobservationer	176
Positiva observationer	19

Tabell B. Antal olyckor, tillbud och observationer under 2020 (positiva observationer rapporteras sedan juli 2020)

Tillbud

Utifrån de kvartalsvisa rapporter vi får ut från BuildSafe över tillbudsstatistik kan fokusområden identifieras, utöver de risker som redan identifierats i den övergripande riskanalysen. Under 2020 påbörjade vi riktade brandskyddsronder som genomfördes under året i tre av fem projekt, vilket resulterade i två anmärkningar. Ingen anmärkning med kritisk eller hög risk gjordes. Under 2021 planeras ytterligare riktade brandskyddsronder att genomföras.

Diskriminering

Subterra accepterar ingen diskriminering, särbehandling eller inhuman behandling varken från våra direktanställda eller medarbetare anställda hos leverantörer eller kunder. Under 2020 är inga fall gällande diskriminering rapporterade. Under 2020 har en anmälan om kränkande särbehandling inkommit. Bolaget har utrett och hanterat detta under året.

Jämställdhet

Syftet är att oavsett kön, etnicitet, religion/annan trosuppfattning, funktionshindernedsättning, sexuell läggning, könsidentitet/könsuttryck eller ålder skapa lika möjligheter och möjligheter för samtliga medarbetare. Subterra arbetar proaktivt med jämställdhetsarbete och har en jämställdhetsplan för 2020-2023. Vi eftersträvar en jämn könsfördelning på både yrkes- och tjänstemannanivå. På tjänstemannanivå har andelen kvinnor ökat kontinuerligt mellan 2018 och 2020 och under 2020 hade vi dubblat antal kvinnor i branschen till 11% kvinnor. Vi har fortfarande en lång väg att gå men vi tar ett steg i rätt riktning.

Medarbetarundersökning

En medarbetarundersökning genomfördes 2020 om exempelvis stress bland medarbetarna och handlingsplaner för att hantera detta tas nu fram. Målet är att antalet medarbetare som upplever sig stressade ska minska.

Hälsa

Subterra har avtalat med Previa att tillhandahålla företagshälsovård för alla medarbetare. För att säkerställa en god hälsa besöker medarbetare företagshälsovården vart tredje år (vartannat för de över 50 år).

Great Stories - UTBILDNING

Sedan 2 december 2020 har en fyra timmars projektspecifik utbildning genomförts ett flertal gånger med fokus på arbetsmiljö och miljö av vår Miljöansvarig Camilla och Arbetsmiljöansvarig Nicole på Järfällatunneln. Syftet med utbildningen är att ge Subterras anställda en fördjupning i de båda ämnena och en ökad förståelse för de lagar samt kontraktsskrav Subterra har under projekttiden.

Med utgångspunkt i arbetsmiljölagen och miljöbalken trattas lag och krav ner till den anställdes vardag i projektet. Värdet utbildningen ger till Subterra antällda är en ökad förståelse för både arbetsmiljö- och miljörollerna men även deras egna möjlighet att påverka och bidra till en säker och trygg arbetsplats.

ULF WALLIN & FRIDA HOLMGREN

Arbetsmiljösamordnare & Projektingenjör Bergtunnlar Skärholmen

Vårt arbetsmiljö- och säkerhetsarbete har utvecklats mycket under 2020. Stora delar av detta har dels varit arbetet med våra verksamhets-system som har tydliggjort styrning i projekten samt introduktionen av vårt incident-rapporteringsverktyg BuildSafe.

Arbetsmiljösamordnare Ulf Wallin och Projektingenjören Frida Holmgren berättar om utvecklingen.

- Ute i projektet Bergtunnlar Skärholmen började vi med rapportering av tillbud och olyckor via BuildSafe i augusti 2019 men omställningen från papper till digitalt verktyg gick lite trögt. Så under första kvartalet 2020 beslutade Bas-U att införa att varje block skulle lämna in minst fem riskobservationer i veckan i två månader. I samband med detta genomfördes även möten där vi samlade alla i projektet, egna som UE, med fokus på arbetsmiljö och säkerhet. Där gick vi igenom förväntningar, rutiner för ansvarsområden och arbetssätt. Nu har vi även infört kvartalsvisa möten med Blockchefer och Arbetsledare där vi går igenom rutiner, händelser och hur man ska agera i vissa situationer. Det är viktigt att alla känner ett ansvar hela vägen ner, säger Ulf.

Efter provperioden så märkte vi en fortsatt hög rapportering och att man förstod vikten av ett förebyggande säkerhetsarbete. Samtliga i projektet har nu BuildSafe både våra egna och UE och alla skydds-ronder och riktade ronder görs i dagsläget i BuildSafe.

- Inlärningsperioden var viktig för att man ska lära sig att se och bli uppmärksam så att man vet hur man ska agera när det händer något, fortsätter Ulf.

- Innan BuildSafe var det jättesvårt att få in tillbudsrapporter. De hamnade på någons skrivbord och sedan glömde man bort vad som hade hänt, berättar Frida.

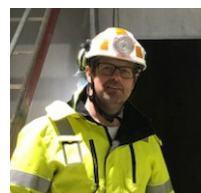
Förutom arbetet med BuildSafe har arbetsmiljöansvaret delegerats ner i organisationen och vi har jobbat mycket med kommunikation och information. Bas-U har varit tydlig med alla tar ansvar.

- Under 2020 genomfördes också morgonmöten på fem minuter där man samlades för att gå igenom och samordna dagen. Dessa möten pausades efter sommaren på grund av förändringar i produktionen men då de har efterfrågats så kommer vi starta upp dessa igen, säger Ulf.

- Det har som sagt hänt mycket under året och vi har tack vare vårt systematiska arbetsmiljöarbete och ledningssystem kunnat implementera liknande arbetssätt i samtliga projekt och vi arbetar kontinuerligt med vårt förbättringsarbete. Under 2021 kommer vi fortsätta att utveckla säkerhetsarbetet riktade mot ronder, brand-skyddsutbildning och utrymningsövningar, avslutar Frida.

Frida Holmgren

Projektingenjör Bergtunnlar Skärholmen

Ulf Wallin

Arbetsmiljösamordnare Bergtunnlar Skärholmen

OMGIVNINGSPÅVERKAN

Våra projekt har alltid en påverkan på sin omgivning och tredje man. Hur omfattande denna påverkan är beror självklart på projektets placering och storlek.

Tunneldrivning i tätortsnära miljöer påverka människor och djur i dess omgivning på olika sätt. Detta sker bland annat genom buller, lukt och vibrationer från olika typer av arbetsmoment så som sprängning, borring, lastning samt transporter. Vid byggnation av tunnlar är vibrationer från sprängning av tunnelsalvor det arbetsmoment som påverkar omgivningen mest och främst grundläggningen på närliggande byggnader.

Samverkan

Vi arbetar aktivt för en god relation och kontinuerlig dialog med alla intressenter genom projektets gång ihop med beställarorganisationen. Fokus ligger på information om kommande arbeten och vilken påverkan det innebär för närområdet. En ökad kunskap om projektet och insyn i planeringen ger en ökad medvetenhet och acceptans för projektets framdrift.

För att stilla nyfikenheten från allmänheten har vi goda erfarenheter av att göra det möjligt för allmänheten att kika in genom staketet in till arbetsområdet ovan jord. Även öppet hus och nyhetsbrev skapar bra förutsättningar för en god dialog med allmänheten.

En enhetlig och väl sammanhållen kommunikation med allmänheten ger ett gott och stabilt intryck. Vår kommunikator arbetar i nära samarbete med beställarens kommunikator vilket skapar goda förutsättningar för detta arbete som behöver fortgå genom hela projektet.

Tekniska och innovativa lösningar

För att minimera påverkan och störningar på omgivningen har vi stort fokus på tekniska lösningar och

maskiner. Vår utgångspunkt är att olägenheter för tredje man till följd av till exempel damm, buller och vibrationer från entreprenaden inte ska uppstå och vi arbetar aktivt med detta genom hela projektet. Nya maskiner och utrustning används för att bidra till utveckling av branschen och minska påverkan av till exempel utsläpp och buller. En av de stora fördelarna med att använda ny teknologi är minskad risk för personskador och vi arbetar aktivt för att ta bort riskfyllda moment i våra entreprenader. Ny utrustning är en stark bidragande faktor till att kunna genomföra dessa förändringar där vi som företag har en ambition att alltid vara i framkant. Vi testar innovativa lösningar för att effektivisera våra arbetsplatser, skapa en bra arbetsmiljö och samtidigt bidra till minimal påverkan på omgivningen.

Bra planering

Planering, information och ökad förståelse för projektets samhällsnytta är nyckeln till acceptans hos de som påverkas av stömljudet från borringen. Stömljud är synnerligen besvärligt då det stör verksamheter och hushåll oavsett tid på dygnet det utförs. Vår erfarenhet är att det stör minst om borring sker på dagtid. Vid nattarbeten omfattar tysta arbetsmoment som till exempel injektering, sprutbetong och bulstättning.

En annan viktig del för att minimera påverkan på omgivningen är att ha en god planering på flödena till och från projekten samt inom arbetsplatserna. Trafik till och från arbetsplatsens olika arbetsområden behöver integreras med stadstrafiken i närområdet. Vi utvärderar alltid möjligheten att förlägga transporter av material till tider på dygnet som har mindre mängd trafik på vägarna. Bra planering och framförhållning i dialog med närliggande verksamheter ger en trovärdighet och på så sätt bygger vi en långsiktig relation med dessa intressenter. Intressenter kan vara skolor, kollektivtrafik, verksamheter och närboende.

Vibrationsmätningar

Vi arbetar alltid i nära samarbete med beställarens bygglidare för att kalibrera och anpassa tunneldrivningen. Ett viktigt moment i denna kalibrering är använda de vibrationsmätningar som utförs på en mängd platser runt arbetsområdet. Utifrån resultaten av vibrationsmätningarna kan laddningsmängd och tändplaner anpassas för att optimera tunneldrivningen fortlöpande och därmed se till att hela tiden innehålla de vibrationskrav som finns för att skydda byggnader och anläggningar i närområdet. Ett proaktivt arbete, tillsammans med beställaren, med att analysera vibrationsmätningarna leder till att vi minimerar risken för vibrationsövertramp.

Välskött arbetsplats

För att skapa en god relation till de personer som rör sig i närområdet är det viktigt att det är rent och snyggt på och runt arbetsplatsen. Det är också väldigt viktigt att allmänheten har goda förutsättningar att kunna röra sig i närområdet och att skyltningen är anpassad efter rådande omständigheter i projektet.

För att minimera risken för nedsmutsning på allmän väg använder vi oss av olika lösningar i projekten. Det kan vara att vi installerar fordons- och däcktvätt för att rengöra alla uttransporter från arbetsplatsen eller använder oss av sopbil för våtsopning i anslutning till entreprenadens utfarter på allmän väg för att fortlöpande hålla rent och snyggt för allmänheten.

Risikanalytisk och riskhantering

På samtliga skyddsronder i projekten gör vi en riskanalys om risk föreligger för tredje man. Under 2020 har det inte uppkommit något tillbud eller olycka kopplat till säkerhet och hälsa för tredje man. Däremot har vi en riskobservation som gäller risk för buller av ventilationsfläktar tidig morgon från ett av våra projekt.

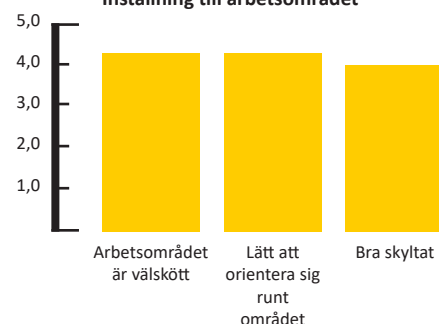
Vi har i dagsläget inga företagsspecifika mål kopplade till säkerhet och hälsa för tredje man men vi planerar att ta fram detta under 2021. I stället så har våra beställare mål kopplat till projektens påverkan på sin omgivning som vi arbetar mot men målen gällande påverkan på omgivningen skiljer sig mellan projekten då dessa styrs från beställarens sida.

Attitydundersökning

Under 2020 genomfördes en attitydundersökning från beställaren till fyra av våra projekt. Sammanlagt intervjuades 1 960 deltagare som tog plats via telefon, på stan och webben. Resultat visade att 85% kände positivt till våra projekt. Fler resultat från undersökningen är illustrerat till höger.

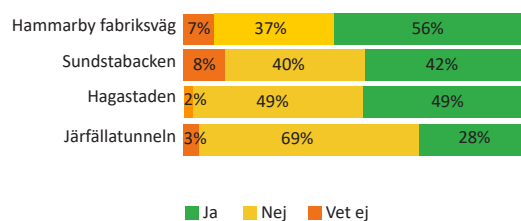
Arbetstunnel i Sundstabacken
Inställning till arbetsområdet

Fyra tunnelbaneprojekt
Positiv inställning till nya tunnelbanan

Fyra tunnelbaneprojekt
Om allmänheten har påverkats av arbetet

OM RAPPORTEN

Den här rapporten har upprättats i enlighet med kraven i årsredovisningslagen. I rapporten redovisas de hållbarhetsfrågor som är mest väsentliga för Subterra utifrån de förväntningar som finns från företagets intressenter och utifrån den ekonomiska, sociala och miljömässiga påverkan som företaget har. Rapporten är reviderad och lagstadgad revisionsrapport har avlämnats. Yttrandet från revisorn bifogas rapporten.

